

Sodan jälkeä uuteä alkuun

Kemijoen rantaan loivasti laskeva rinne oli se maisema, johon maanviljelijä Väinö Halonen rakennutti perheelleen talon vuonna 1947. Takana oli raskas sota ja evakkoäika vieraissa oloissa Pohjanmaan lakeuksilla. Jo keväällä 1945 halusivat savukoskelaiset palata tuhotulle kotiseudulle. Maastoon piilotetut miinat vaativat monia uhreja, mutta ennen talven tuloa olivat melkein kaikki kyhänneet itselleen väliaikaisen asunnon.

Sodan jälkeä rakennustarvikkeita ja työmiehiä oli vaikea saada. Erityisesti nauloista, tiilistä ja lasi-ikkunoista oli kova pula. Puistolan tilan puolitoistakerroksisen asuinrakennuksen sekä navetan ja rantasaunan pystyttämässä käytettiin luultavasti mallina tuon ajan tyyppiirustuksia. Pienehkön asuinrakennuksen runko on salvettu hirrestä. Ullakkokerros on tehty sahatavarasta samoin kuin kuisti. Alakerran sydämenä on pirtin muuri leivinuuneineen, piiseineen ja puuhelloineen. Ullakkokerros sisustettiin asuintiloiksi usein vähän myöhemmin, sitten kun oli tarvetta ja varaa.

Usein jo ennen asuntoa oli kiireellisempää saada valmiiksi navetta. Puistolan navetta rakennettiin taloa vastapäätä. Sen yhteydessä on myös suurehko heinälato, karjakeittiö muuripaitoineen, talli, lantala ja käymälä.

Maanviljelijä Väinö Halonen (1904–1972) joutui huolehtimaan paitsi oman viisilapsisen perheensä kodin rakentamisesta ja toimeentulosta myös savukoskelaisten yhteisistä asioista. Hän toimi kunnanhallituksen puheenjohtaja peräti 44 vuoden ajan. Tuolloin monet asiat toimitettiin Puistolan kamarissa, jossa Halosella oli työpöytä, kirjoituskone ja puhelin.

Savukosken Puistola on hyvä esimerkki siitä, miten Lapin maa-seudulla rakennettiin sodan jälkeä. Jälleenrakennuskaudeksi sanotaan vaihetta, joka kesti vuodesta 1945 suunnilleen 1950-luvun puoliväliin. Tuona aikana valtiovalta ohjasi rakentamista paljon enemmän kuin ennen. Tärkeänä pidettiin maaseudun asuttamista.

Lapin jälleenrakentamiseksi yksityishenkilöt saivat lainoja ja verohelpotuksia, jonkin verran tuli apua myös ulkomailta. Työtä tehtiin melkein päätä päivää ja talkooapu oli erittäin tervetullutta.

Jälleenrakentaminen oli suuri yhteinen ponnistus.